

Zotskap, februari 2002

Piet Depuydt, hoofdredacteur Trends

Hij maakt geen gore gebaren, zingt geen schuine liedjes, laat geen winden of boeren. Hij host niet op de redactie rond met een veelkleurige zotskap op, belletjes aan de broekspijpen en een scepter in de hand. En toch. Karl Meersman, huistekenaar van Trends, zet managers, entrepreneurs, politici, syndicalisten en andere acteurs van de zakelijke scène in hun hemd door de 'naakte waarheid' over hen te schetsen. Karl is een morosoof. De wijze dwaas, paljas, harlekijn die op een komische, en dus onschuldige, maar wel griezelig precieze manier de dwaasheden van gezagsdragers ontmaskert. Weet u nog? Voormalig directeur bij de Nationale Bank van België, Fons Verplaetse, die jarenlang de cijfers over de conjunctuur 'masseerde'? Of de gouverneur hoort, ziet en zwijgt, de rits van de portemonnee over de mond gesnoerd. Ontluisterend was ook de schets van Albert Frère, die door Franco-Belgische machinaties de individuele rijkdommen kon opstapelen. (op de tekening: de Henegouwse financier met een Louis XIV-pruik en Franse franken in de pijpenkrullen). Toch is de Trends-cartoonist een graag gezien figuur in ondernemerskringen. Zijn prenten zijn er fel gegeerd, worden voor een flinke prijs gekocht, gekoesterd en verzameld als parels van gecultiveerde ijdelheid of getolereerde zelfspot.

"De woorden die een wijs man het leven zouden kosten, schenken ons verbazend veel plezier wanneer ze uitgesproken worden door een clown," schreef de Nederlandse humanist Erasmus al begin de 16^e eeuw in zijn spotpreek De Lof der Zotheid. In die tijd had elke zichzelf respecterende vorst de gewoonte een professionele grappenmaker of hofnar in dienst te nemen. Uit pure noodzaak. De nar was niet alleen een grappige mascotte die de vorst een alibi gaf om af en toe te lachen met de regels van het stijfdeftige protocol, hij beschermde zijn broodheer ook tegen verblindende hybris en overmatige vleierij. Hoe? "Door zijn onhebbelijke gewoonte overal de waarheid te spreken," aldus Manfred Kets de Vries. Waar zijn de hofnarren in het hedendaagse bedrijfsleven? Had Frans Rombouts (De Post) er één in dienst, vooraleer hij tegen de politieke lamp liep? Kan Interbrew-topman Hugo Powell vandaag beroep doen op een geliefde kritische zot, die vraagtekens durft te plaatsen bij de wijsheid van vetbetaalde consultants, advocaten, revisoren, analisten, fiscalisten en bankiers? Elke manager heeft er in principe nood aan, of hij dreigt te eindigen zoals die oude koning Lear, die na de kuiperijen van twee van zijn dochters (een mislukte familiale opvolging, zeg maar) vertwijfeld uitroept: "Wie kan mij zeggen wie ik ben?" en van zijn hofnar het ontzuisterende antwoord krijgt: "Lears schaduw".